

Ο Πausanίας (Αχαϊκά, 1, 7) αναφέρει ότι ο Τισαμενός απλά νικήθηκε. Δεν σκοτώθηκε στη μάχη με τους Ηρακλείδες. Ζήτησε από τους Ίωνες της Αχαΐας να εγκατασταθεί εκεί με τους Αχαιούς δικούς του. Όμως, οι εκεί βασιλιάδες φοβήθηκαν ότι οι δυο λαοί (Αχαιοί και Ίωνες) αυτόν θα εξέλεγαν βασιλιά όλων, καθώς προερχόταν από ένδοξη οικογένεια. Αρνήθηκαν. Ο Τισαμενός επέπεσε στην περιοχή με τους Αχαιούς του και τους νίκησε. Όμως, ο ίδιος σκοτώθηκε στη μάχη.

Οι Ίωνες οχυρώθηκαν στην Ελίκη. Οι Αχαιοί τους πολιορκήσαν. Οι πολιορκημένοι υπέκυψαν. Οι Αχαιοί τους άφησαν να φύγουν στην Αττική κι έθαψαν τη σορό του Τισαμενού στην Ελίκη. Χρόνια αργότερα, ένας χρησμός έπεισε τους Λακεδαιμόνιους να πάρουν τα οστά του νεκρού και να τα θάψουν στη Σπάρτη. Ο Πausanίας σημειώνει ότι ο τάφος του Τισαμενού στη Σπάρτη σωζόταν στα χρόνια του.

Με όλα αυτά, οι Αχαιοί εγκαταστάθηκαν στην καινούρια τους πατρίδα που τότε ονομάστηκε Αχαΐα. Στην περιοχή ιδρύθηκαν έξι βασιλίες: Ένα στη δυτική μεριά με υπηκόους τους Αχαιούς από την Λακωνία που είχαν αρχικό βασιλιά τους τον Πρευγένη κι έπειτα τον γιο του, Πατρέα, οικιστή της Πάτρας. Και πέντε στην ανατολική μεριά με υπηκόους τους Αχαιούς από την Αργολίδα που είχαν αρχικούς βασιλιάδες τα τέσσερα παιδιά του Τισαμενού (Λεοντομένη, Δαϊμένη, Σπάρτωνα και Τέλλυ) και τον ξάδελφό τους Δαμασία, γιο του Πενθίλου κι εγγονό του Ορέστη.

Ο προβληματισμός και οι αριθμοί

Οι αντικειμενικοί στόχοι των τριών αδελφών έδωσαν λαβή για να ταυτιστεί η κάθοδος των Ηρακλειδών με κάθοδο των Δωριέων ως κατακτητών καθώς υπερηφανεύονταν ότι ο Ηρακλής ήταν προπάτορά τους: Πήγαιναν να κυριεύσουν τις μυκηναϊκές πολιτείες. Δεν

αναζητούσαν νέους τόπους για να εγκατασταθούν. Αν κάτι τέτοιο ήθελαν, υπήρχαν αξιόλογες περιοχές στο διάβα τους που μπορούσαν να τους είχαν προσελκύσει κι όπου είχαν τη δυνατότητα να σταθούν.

Η θέση αυτή όμως αιτιολογεί και τις μετακινήσεις μεταναστών: Πάντα οδεύουν προς πολιτείες πλούσιες που τις θεωρούν «Γη της επαγγελίας». Και οι μυκηναϊκές πολιτείες, ακόμα και στην παρακμή τους, φάνταζαν ως περιοχές με άπειρες ευκαιρίες επιβίωσης. Άλλωστε, ένας στρατός που δίνει επική πρώτη μάχη, δεν έχει λόγο να χωριστεί στα τέσσερα τεμαχίζοντας τις δυνάμεις του. Βαδίζει ενωμένος και παίρνει τις πολιτείες τη μια μετά την άλλη.

Η παράδοση αναφέρει ότι εναντίον της Λακωνίας βάδισαν 2.000. Αν σ' αυτούς λογαριάζονταν και οι άμαχοι, οι πεντακόσιοι μάχιμοι που αναλογούν, αποτελούν μικρή δύναμη όχι ικανή να πάρει τη Σπάρτη. Αν 2.000 ήταν οι στρατιώτες, τότε ολόκληρος ο πληθυσμός που κινήθηκε προς τη Λακωνία πρέπει να αριθμούσε 8.000 άτομα. Και αποτελούσε το ένα τέταρτο του συνόλου των Ηρακλειδών καθώς θα πρέπει να υποθέσουμε ότι χωρίστηκαν σε ίσες ομάδες. Κι αυτό σημαίνει ότι όλοι οι μετακινηθέντες αριθμούσαν 32.000 άτομα, πληθυσμό που ήταν αδύνατο να τραφεί ως φιλοξενούμενος στον κάμπο του Μαραθώνα (απ' όπου οι απόγονοι του Ηρακλή ξεκίνησαν) ή στην αρχαία Δωριδα (την κοιτίδα των Δωριέων) που εκτεινόταν σε διακόσια τετραγωνικά χλμ.

Πουθενά η μυθολογία δεν αναφέρει ανάμειξη των Δωριέων, ως χωριστό φύλο με ιδιαίτερες γνώσεις και εισβολές. Οι θρύλοι απαιτούν ερείπια κι αναφέρονται στα κατορθώματα των προγόνων του νικητή κι όχι του νικημένου. Κι η «πολύχρυσος Μυκήνη» του Ομήρου ποτέ δε νικήθηκε. Οι Δωριείς έφτασαν στα μέρη τους ειρηνικά κι εγκαταστάθηκαν σε έρημα χωριά. Κάπου αφομοιώθηκαν, κάπου υπερτέρησαν, ως κλάδος του ίδιου λαού. Όταν, στα ιστορικά χρόνια, απέκτησαν ξεχωριστή οντότητα, δανείστηκαν ως εντελώς δικό τους ένα κομμάτι των θρύλων, στην δημιουργία των οποίων κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί ότι είχαν την δυνατότητα να συμβάλλουν, συμμετέχοντας ακόμα και ισότιμα με τους Ίωνες, τους Αιολείς και τους Αχαιούς. Μπορεί θαυμάσια όλοι τους να βγήκαν από το ίδιο μυκηναϊκό προζύμι...

(τελευταία επεξεργασία, 30 Σεπτεμβρίου 2021)

